

Πράγα, 21 Νοεμβρίου 2002

**ΣΥΝΟΔΟΣ ΚΟΡΥΦΗΣ NATO  
(1<sup>Η</sup> ΗΜΕΡΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ)**

**Ο Πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης, πλαισιούμενος από τους υ-  
πουργούς Εξωτερικών Γιώργο Παπανδρέου, Εθνικής Αμυνας Γιάν-  
νο Παπαντωνίου και Τύπου & ΜΜΕ Χρήστο Πρωτόπαπα, ενημέρω-  
σε τους δημοσιογράφους για την πρωινή Σύνοδο των εργασιών.**

**Στην εισαγωγική παρέμβασή του, ο Πρωθυπουργός είπε τα εξής:**

«Κυρίες και κύριοι, το θέμα αυτής της Συνόδου, της Συνόδου των ηγετών των κρατών-μελών του NATO είναι πώς θα προσαρμόσουν το NATO στα νέα δεδομένα, στην αλλαγή που πραγματοποιείται στον κόσμο, στις νέες εξελίξεις των διεθνών σχέσεων και της τεχνολογίας.

Παλιά, το NATO ήταν ένας στατικός οργανισμός, ο οποίος είχε, ως κύρια αποστολή, να αντιμετωπίσει τον έναν εχθρό που βρισκόταν προς ανατολάς. Είναι γνωστό ότι ο εχθρός αυτός δεν υπάρχει πια, όμως παραμένουν οι κίνδυνοι, ποικίλοι κίνδυνοι, όπως και κίνδυνοι σημαντικοί από τρομοκρατικές ενέργειες και ανάπτυξη μαζικών όπλων καταστροφής.

Σήμερα, συζητήσαμε δύο θέματα:

- **Το πρώτο είναι η διεύρυνση του NATO.** Επιβεβαιώθηκε πανηγυρικά για επτά χώρες (Βουλγαρία, Ρουμανία, Λετονία, Εσθονία, Λιθουανία, Σλοβακία και Σλοβενία). Τώρα, το NATO συμπεριλαμβάνει σχεδόν όλες τις χώρες της Ευρώπης. Είναι αξιοσημείωτο ότι εδώ στην Πράγα, όπου συμφωνήθηκε από τους εταίρους του ανατολικού Συνασπισμού να διαλυθεί το Σύμφωνο της Βαρσοβίας, εδώ στην Πράγα επίσης αποφασίστηκε οι περισσότεροι ή σχεδόν το σύνολο των εταίρων του Συμφώνου της Βαρσοβίας να συμμετέχουν στο NATO. Αποφασίστηκε ακόμη ότι χώρες που ανήκαν παλιά στη Σοβιετική Ένωση, να είναι και αυτές μέλη του NATO.

Το σημαντικό δεν είναι ότι προστίθενται επτά χώρες. Το σημαντικό είναι ότι τα υπολείμματα της διαίρεσης, οι συνέπειες του ανταγωνισμού που υπήρχε στον κόσμο και την Ευρώπη ξεπεράστηκαν με τη σημερινή απόφαση. Το σημαντικό είναι ότι η σημερινή απόφαση επιβεβαιώνει ότι ανήκει πια στο παρελθόν αυτή η διαίρεση σε δυο στρατόπεδα και το σύνολο των χωρών που μετέχουν στο NATO πρέπει να στραφούν κυρίως σε νέες δράσεις ή να σκεφθούν πώς θα κατοχυρώσουν την ασφάλεια και την ειρήνη στο νέο κόσμο.

Ένα πρώτο συμπέρασμα που έχει, ήδη, βγάλει το NATO εδώ και καιρό είναι ότι θα πρέπει να αναπτύξει τις μορφές δράσης του κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορεί να αντιμετωπίζει κινδύνους. Και έρχομαι στο δεύτερο θέμα:

- **Υπάρχει πρόταση για τη δημιουργία μιας δύναμης ταχείας αντίδρασης.** Αυτή η δύναμη ταχείας αντίδρασης είναι μια δύναμη η οποία θα είναι πλήρως εξοπλισμένη, ικανή να επιχειρεί αυτόνομα και με υψηλό βαθμό ετοιμότητας. Θα μπορεί να αναλαμβάνει αποστολές, όχι μονάχα στα σύνορα του NATO, αλλά και πιο πέρα (τα Σκόπια είναι ένα παράδειγμα). Ενδεχόμενες κρίσεις μπορεί να αφορούν και εκκένωση αμάχων ή μπορεί να αφορούν και πρόληψη για αποτροπή καταστάσεων που βαρύνουν τον άμαχο πληθυσμό. Είμαστε όλοι σύμφωνοι ότι θα πρέπει να προχωρήσει η δημιουργία της δύναμης ταχείας αντίδρασης. Γι' αυτήν, όμως, μια προϋπόθεση σημαντική είναι η συνεργασία μεταξύ Ε.Ε. και NATO. Όπως γνωρίζετε και η Ε.Ε. έχει αποφασίσει η πολιτική άμυνάς της να αφορά ειρηνευτικές δράσεις (οι λεγόμενες δράσεις Πέτερσμπεργκ) για να βοηθήσει έτσι στην ειρήνη.

Ενθυμείσθε ότι στις Βρυξέλλες υπήρχε μια συμφωνία των «15» σε ένα κείμενο για τη συνεργασία των μελών της Ε.Ε. με τα μη μέλη της Ε.Ε. που ανήκουν στο NATO. Υπήρχαν και τα σχετικά Συμπεράσματα της Συνόδου Κορυφής. Σύμφωνα με αυτά τα Συμπεράσματα, έπρεπε εδώ στην Πράγα να υπάρχει μια κοινή δήλωση Ε.Ε. και NATO γύρω από αυτό το θέμα. Αυτό δεν κατέστη δυνατό, διότι, όπως είναι η πληροφόρησή μας, η Τουρκία δεν συμφώνησε ακόμα στο να προχωρήσει όλη αυτή η διαδικασία. Δεν είναι βέβαιο πού είναι οι ενστάσεις της, γιατί από τις συζητήσεις που είχα υπάρχουν διάφορα τα οποία τίγονται και αφορούν, είτε το σύνολο αυτής της διαδικασίας, είτε κάποια άλλα προβλήματα σχετικά με τις συνεργασίες NATO-Ε.Ε. και τη συμμετοχή της Τουρκίας.

Επισήμανα ότι δεν είναι θετικό ότι το NATO έχασε αυτή την ευκαιρία να αξιοποιήσει γρήγορα τη δουλειά που έγινε στις Βρυξέλλες και να προχωρήσει σε μια ολοκλήρωση αυτής της διαδικασίας.

Υπάρχει μια αναφορά στα Συμπεράσματα της Συνόδου Κορυφής του NATO. Η αναφορά αυτή σημειώνει ότι θα πρέπει να βρεθούν ικανοποιητικές λύσεις, ώστε να δημιουργηθεί μια γνήσια στρατηγική συνεργασία μεταξύ των δύο Οργανισμών. Αυτό, βέβαια, είναι μια γενική έκφραση που θέλει να συγκαλύψει ακριβώς ότι δεν προχώρησαν τα πράγματα.

Το μόνο που συμφωνήθηκε σήμερα είναι να υπάρχει μια κοινή άσκηση Ε.Ε. και NATO. Μια κοινή άσκηση που να αφορά τη διαχείριση κρίσεων, να αρχίσει η εργασία για να πραγματοποιηθεί η άσκηση το 2003.

- **Ένα επόμενο θέμα που σχετίζεται με την όλη αναδιοργάνωση είναι η πρωτοβουλία για να αποκτήσει το NATO τα ειδικά μέσα και τις δυνατότητες που θα του επιτρέπουν να αντιμετωπίζει τις αποστολές του.** Να το πω απλά, να ενισχύσει τις δυνάμεις του. Ο Γ.Γ. του NATO επέμενε φορτικά –θα έλεγα– να αυξηθούν τα μέσα που διαθέτει το NATO και οι πόροι που διαθέτει το NATO.



Και είναι αλήθεια ότι η Ε.Ε. υστερεί κατά πολύ έναντι των ΗΠΑ, σε σχέση με τις δυνάμεις που διαθέτει. Υπάρχουν μερικά χτυπητά παραδείγματα. Αναφέρω ενδεικτικά: οι ΗΠΑ έχουν 550 αεροπλάνα για εναέριο ανεφοδιασμό, οι Ευρωπαίοι μόνο 70. Και βέβαια, σε μακρινές αποστολές χρειάζονται τέτοια αεροπλάνα. Οι ΗΠΑ έχουν 1400 πολεμικά αεροπλάνα εξοπλισμένα με τις πιο σύγχρονες τεχνολογίες (τεχνολογίες λέιζερ για να βρίσκουν ακριβώς τους στόχους). Από τα ευρωπαϊκά αεροπλάνα που είναι πολλά στον αριθμό (2900), ελάχιστα έχουν αυτούς τους τεχνολογικούς εξοπλισμούς. Εμείς συμφωνούμε στο να αποκτήσει το ΝΑΤΟ νέα μέσα που να ανταποκρίνονται στις νέες καταστάσεις, όμως, έχουμε επισημάνει ότι η χώρα μας έχει την υψηλότερη στρατιωτική δαπάνη, γύρω στο 5% του ΑΕΠ και γι' αυτό η προσπάθεια αυτή δεν είναι μια προσπάθεια στην οποία εμείς μπορούμε να συμμετάσχουμε ακόμη περισσότερο από ό,τι κάνουμε. Αντίθετα, εμείς, όπως το έχουμε αναφέρει, χρειάζεται να δούμε την έκταση αυτής της αμυντικής προσπάθειας.

- Τέλος, υπάρχει **ένα θέμα εσωτερικής προσαρμογής στο ΝΑΤΟ, της δομής της διοίκησης των δυνάμεων**. Εμείς συμφωνούμε, αλλά πρέπει να εξασφαλίζονται η ισότιμη συμμετοχή στο σύνολο των δραστηριοτήτων του συμμαχικού γίνεσθαι, η δυνατότητα και από μας της πλήρους αξιοποίησης των πολιτικών και στρατιωτικών δυνατοτήτων της χώρας μέσα στο πλαίσιο της διευρυμένης Συμμαχίας.

**Συζητήσαμε, επί μακρόν, και για το Ιράκ** στη διάρκεια του γεύματος το μεσημέρι. Ο Πρόεδρος Μπους ανέπτυξε τις απόψεις των ΗΠΑ. Τόνισε ότι είναι ανάγκη να υπάρχει μια ενιαία και αποφασιστική στάση. Και ενιαία και αποφασιστική στάση είναι εκείνη η οποία θα πείσει το Ιράκ να καταστρέψει τα όπλα μαζικής καταστροφής διαθέτει και να συμμορφωθεί προς τις αποφάσεις των Ηνωμένων Εθνών. Σε αυτό υπήρχε απόλυτη συμφωνία. Η συζήτηση έγινε για το τι θα γίνει μετά και από πολλές χώρες -μεταξύ των οποίων και από εμάς- επισημάνθηκε η ανάγκη να υπάρξει μια συνέχεια η οποία βασίζεται στην κοινή βούληση, να πραγματοποιηθεί η όποια ενέργεια χρειαστεί -και ελπίζουμε να μη χρειαστεί- με βάση αποφάσεις του ΟΗΕ και να υπάρχει και μια προετοιμασία για το μετά, η σκέψη για το μετά, ώστε πράγματι, αν χρειαστούν κάποιες ενέργειες, οι ενέργειες αυτές να δημιουργήσουν άλλη, διαφορετική κατάσταση.

Κλείνω, λοιπόν, τις παρατηρήσεις αυτές με τη διαπίστωση ότι η Σύνοδος που έκλεισε σήμερα το μεσημέρι, επιβεβαιώνει την αλλαγή των συνθηκών, την ανάγκη της προσαρμογής, αλλά από τις τοποθετήσεις που έγιναν, επιβεβαιώνει ακόμη ότι πολλοί, αν όχι όλοι, έχουν την πεποίθηση ότι η παρουσία του ΝΑΤΟ στον κόσμο δεν είναι μονάχα θέμα ανάπτυξης στρατιωτικής δύναμης. Είναι ανάγκη να κοιτάξουμε πέρα από τη στρατιωτική Συμμαχία. Η συλλογική ασφάλεια δεν εξαρτάται μόνο από τα όπλα, είναι αποτέλεσμα και οικονομικών-πολιτικών μέσων. Είναι αποτέλεσμα και εφαρμογής του Διεθνούς Δικαίου. Μονάχα αν χρησιμοποιηθούν εντατικά αυτά τα μέσα μπορούμε να δημιουργήσουμε συνθήκες ανάπτυξης, συνεργασίας και ειρήνης σε όλο τον κόσμο.



Στο περιθώριο των εργασιών της Συνόδου, όπως είθισται, είχα μια σειρά επαφών με τους περισσότερους ηγέτες των συμμετεχουσών χωρών. Έχω κανονίσει να έχω επαφές και σήμερα το απόγευμα και αύριο και επομένως οι επαφές μου αυτές δεν έχουν ολοκληρωθεί.

Το επίκεντρο αυτών των συζητήσεων ήταν η Σύνοδος της Κοπεγχάγης, το Κυπριακό, η έναρξη διαπραγματεύσεων με την Τουρκία για την ένταξη της στην Ε.Ε., ο λεγόμενος ευρωστρατός και πώς θα μπορούμε να φθάσουμε σε αποφάσεις, σε ικανοποιητικό χρονικό διάστημα, οι οποίες βέβαια θα είναι και ουσιαστικά ικανοποιητικές.

Από τις συζητήσεις αυτές προκύπτει ότι ακόμα στην Ε.Ε. είναι υπό διαμόρφωση η άποψη της πλειοψηφίας για το πώς θα χειριστούν αυτά τα θέματα. Θα ήθελαν να έχουν περισσότερη γνώση από τις τουρκικές προθέσεις, από τις εξελίξεις στην Τουρκία. Θα ήθελαν να συμβάλουν στη λύση του Κυπριακού και να εφαρμόσουν τις αποφάσεις που έχουν ληφθεί: Τις αποφάσεις του Ελσίνκι σχετικά με την Κύπρο, αλλά να συμβάλουν ταυτόχρονα στο να δημιουργηθούν πιο σταθερές συνθήκες για ειρήνη και συνεργασία στην περιοχή.

Είμαι στη διάθεσή σας για ερωτήσεις.

**Γ. ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΣ (ΤΑ ΝΕΑ):** Κύριε Πρόεδρε, αυτή η εξέλιξη για τον ευρωστρατό, που ίσως συνιστά μια δυσμενή προοπτική, κατά πόσο επηρεάζει τη θέση της Ελλάδας, όσον αφορά την απόδοση στην Τουρκία της ημερομηνίας για την ημερομηνία έναρξης των διαπραγματεύσεων για ένταξη της στην Ε.Ε.;

**ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ:** Επειδή χρησιμοποιήσατε τη λέξη «δυσμενής», θα έλεγα ότι δεν συμφωνώ καθόλου. Με όλους όσους συνομίλησα και όλοι όσοι μίλησαν στη Σύνοδο, δεν αναφέρθηκαν στην ελληνική στάση. Αναφέρθηκαν στο ότι το ΝΑΤΟ δεν μπόρεσε να πάρει απόφαση ή στις κατ'ιδίαν συζητήσεις αναφέρθηκαν στη θέση της Τουρκίας και γιατί η Τουρκία δεν προχωρά να λύσει αυτό το θέμα και ότι δεν έχει κανένα λόγο να αρνείται. Εγώ πιστεύω ότι, παρόλο που θα θέλαμε να κλείσουμε το θέμα και ότι θα ήταν πολύ καλό να το κλείσουμε, από την άλλη πλευρά είναι φανερό ότι η ευθύνη δεν ανήκει σε μας. Και αυτή ήταν και η επιδίωξή μας και η επιτυχία της πολιτικής μας στις Βρυξέλλες. Οι άλλοι πρέπει να πάρουν πρωτοβουλία και όχι εμείς. Εμείς πήραμε την πρωτοβουλία, δώσαμε την απάντησή μας και ξεκαθαρίσαμε –όσον αφορά εμάς και την Ε.Ε.- τη θέση μας στο θέμα.

**Γ. ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΣ:** Αν μου επιτρέπετε, εγώ ρώτησα εάν η εξέλιξη αυτή, ότι το ΝΑΤΟ, όπως λέτε, δεν κατάφερε να πάρει απόφαση για τον ευρωστρατό, επηρεάζει και πώς τη δική μας θέση για το Κυπριακό και...

**ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ:** Έτσι κι αλλιώς, εμείς δεν συνδέουμε τα δύο και κανείς άλλος δεν τα συνέδεσε. Το πολύ, κάποιοι άλλοι να το συνδέουν ως προς την Τουρκία, αλλά αυτό είναι ένα μέσο πίεσης σε σχέση με την ημερομηνία για την Τουρκία. Με αντιλαμβάνεσθε τι εννοώ.



**ΣΤ. ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ (ΤΟ ΒΗΜΑ):** Κύριε Πρόεδρε, ποια είναι η τύχη του κειμένου των Βρυξελλών, από εδώ και εμπρός;

**ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ:** Υπάρχει το κείμενο των Βρυξελλών, ισχύει.

**ΣΤ. ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ:** Και δεν αλλάζει.

**ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ:** Δεν αλλάζει. Αυτό το έχουμε πει.

**Κ. ΑΔΑΜ (ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ):** Κύριε Πρόεδρε, αυτή η κοινή άσκηση Ε.Ε.-ΝΑΤΟ θα αρχίσει να υλοποιείται, παρά τη δυνατότητα επίτευξης συμφωνίας, όσον αφορά τη συνεργασία των δύο Οργανισμών ή είναι πιεστικό το χρονικό περιθώριο; Και μια δεύτερη ερώτηση, θα έχετε κάποια συνάντηση με τον Πρόεδρο Μπους μεγαλύτερης διάρκειας; Και μια τρίτη ερώτηση, αναφερθήκατε στην ισότιμη συμμετοχή σε σχέση με τη νέα δομή διοικήσεως του ΝΑΤΟ. Πώς ακριβώς το εννοείτε;

**ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ:** Πρώτα απ' όλα, με τον κ. Μπους ήδη μίλησα χθες. Επρόκειτο να ξαναμιλήσουμε σήμερα ή αύριο. Μιλώ εδώ για συναντήσεις στο περιθώριο της Συνόδου.

Για το θέμα της άσκησης, θα παρακαλέσω τον κ. Παπαντωνίου να σας απαντήσει. Αυτή η απόφαση που ελήφθη σήμερα, είναι φανερό ότι είναι μια απόφαση που έμμεσα λέει ότι δεν πρέπει να ρυθμιστεί το θέμα της σχέσης ΝΑΤΟ-Ε.Ε. για να γίνει η άσκηση. Γιατί, η άσκηση θα γίνει, έτσι κι αλλιώς, με την ελπίδα βέβαια να έχει ρυθμιστεί το θέμα.

Και όσον αφορά την ισότιμη συμμετοχή, θα παρακαλέσω πάλι τον κ. Παπαντωνίου να απαντήσει. Η ισότιμη συμμετοχή αναφέρθηκε από μένα σε σχέση με τη δομή του ΝΑΤΟ. Δεν αναφέρθηκε σε σχέση με άλλα μέσα, όρους κ.λ.π.

**Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ:** Σε ότι αφορά το θέμα της άσκησης, στις Βρυξέλλες προχθές συμφωνήσαμε το εξής: Η άσκηση αυτή θα γίνει οπωσδήποτε το 2003. Ζητήσαμε από το ΝΑΤΟ να συμμετάσχει μαζί μας και είπαμε προχθές ότι, αν το ΝΑΤΟ συμμετάσχει μαζί μας, έχει καλώς, θα προχωρήσουμε μαζί με το ΝΑΤΟ. Εάν το ΝΑΤΟ δεν συμμετάσχει, θα προχωρήσουμε μόνοι μας. Ηρθε σήμερα το ΝΑΤΟ και, όπως είπε ο Πρωθυπουργός, αποφάσισε παρουσία των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων τα εξής: Να ξεκινήσουν οι προετοιμασίες και οι σχεδιασμοί για την κοινή διεξαγωγή της άσκησης, μαζί με το ΝΑΤΟ, το 2003. Θέλω, όμως, να προσθέσω το εξής: Στο γεύμα εργασίας που είχα σήμερα το μεσημέρι με τους υπουργούς Αμυνας, ο Τούρκος πρόεδρος έκανε μια αναφορά, η οποία συνίσταται στο εξής, ότι βεβαίως θα αρχίσουν οι σχεδιασμοί για την κοινή διεξαγωγή της άσκησης, όμως η ίδια η διεξαγωγή της άσκησης, ενδεχομένως μπορεί να τελεί υπό την προϋπόθεση ολοκλήρωσης της συμφωνίας μεταξύ Ε.Ε. και ΝΑΤΟ. Επειδή αυτή η δήλωση έγινε ενώπιον των 18 υπουργών Αμυνας, είναι καλό να αξιολογηθεί σε ό,τι αφορά τη στάση της Τουρκίας για την ολοκλήρωση της συμφωνίας μεταξύ Ε.Ε. και ΝΑΤΟ. Καταθέτω, απλώς



για αξιολόγηση, χωρίς να είμαστε σε θέση εμείς, ως κυβέρνηση ακόμα, να έχουμε μια τελική εκτίμηση για το τι τελικά θα γίνει.

Σε ό,τι αφορά στο θέμα της συμμετοχής, απλώς να προσθέσω το εξής: Η δική μας θέση δεν έχει καμία σχέση με το θέμα των δαπανών και της συμμετοχής μας στο NATO. Η συμμετοχή μας στο NATO είναι δεδομένη, είναι –θα έλεγα– πάρα πολύ ουσιαστική. Η Ελλάδα δαπανά, όπως είπε ο Πρωθυπουργός, 5% του ΑΕΠ της για άμυνα. Δεν έχουμε περιθώρια να ξοδέψουμε περισσότερα και το δηλώσαμε ευθέως και ο Πρωθυπουργός και εγώ σήμερα το μεσημέρι, ότι είμαστε πολύ σύμφωνοι στο να αυξηθούν οι στρατιωτικές δυνατότητες του NATO, αλλά εμείς, ως Ελλάδα, επειδή έχουμε αυτό το ειδικό πρόβλημα ασφάλειας, το οποίο δεν ανέφερα μεν ρητά, αλλά όλοι καταλαβαίνουν ποιο είναι, δεν έχουμε μεγάλα περιθώρια να συμμετάσχουμε σε περαιτέρω αυξήσεις των στρατιωτικών δαπανών του NATO. Αυτό δεν έχει σε τίποτα βεβαίως να κάνει με το θέμα της γενικότερης και ευρύτερης συμμετοχής μας στο NATO, η οποία θα συνεχίσει να στηρίζεται στη βάση της ισοτιμίας, της ισοδύναμης ανάπτυξης στρατηγείων, τηρώντας κανόνες γεωγραφικής και πολιτικής ισορροπίας που είναι κατοχυρωμένη από το παρελθόν.

**Γ. ΔΕΛΑΣΤΙΚ (ΠΡΙΝ):** Κύριε Πρόεδρε, η διάθεση που είδατε εκ μέρους των εταίρων να συμβάλουν στην ειρήνη στην περιοχή, διαπιστώσατε κάποια τάση να συνδέσουν με οποιονδήποτε τρόπο, να συμπεριλάβουν παράγραφο στα Συμπεράσματα της Κοπεγχάγης σε σχέση με την επίλυση του Κυπριακού;

**ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ:** Δεν διαπίστωσα κάτι τέτοιο. Σας είπα ότι η άποψη που άκουσα από όλους είναι ότι εφαρμόζεται το Ελσίνκι. Το ένα θέμα δεν σχετίζεται με το άλλο. Εκείνο που μπορώ να προσθέσω είναι ότι αισθάνονται –και αυτό είναι απόλυτα κατανοητό– την ανάγκη να προχωρήσει η επίλυση του Κυπριακού και να μην υπάρξει μια κωλυσιεργία, συζητήσεις που θα διαρκέσουν επ' άπειρον, να μην εκμεταλλευθεί κάποιο από τα μέρη (και αυτό αφορά βεβαίως, κυρίως την Τουρκία, γιατί η Τουρκία δεν έχει δηλώσει αν θεωρεί το κείμενο Ανάν ως αφετηρία συζήτησης) να μην γίνει από την Τουρκία μια προσπάθεια να συζητά επ' άπειρον. Δεν το θέλουμε. Να κλείσει ή θετικά ή αρνητικά.

**Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΤΟΣ (STAR):** Κύριε Πρόεδρε, υπάρχει non paper, υπάρχουν πιέσεις από τους Αμερικανούς προς τους Ευρωπαίους για να υπάρξει ημερομηνία έναρξης διαπραγματεύσεων ανάμεσα στην Τουρκία και την Ε.Ε.;

**ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ:** Τι εννοείτε «πιέσεις»; Ο όρος αυτός δεν ευσταθεί. Ο καθένας ενδιαφέρεται. Και εγώ, όταν μιλώ στους άλλους, πιέσεις ασκώ. Και όταν αυτοί μιλούν στους άλλους, πιέσεις ασκούν, αλλά είναι θετικές. Non paper δεν είδα. Πιέσεις να ονομάζουμε κάτι άλλο πιο βαρύ. Από την έκφραση της θέλησης του καθενός πώς να λυθεί ένα πρόβλημα, δεν μπορούμε να χρησιμοποιούμε συνεχώς τον όρο «πίεση».

**Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΤΟΣ:** Αρα, υπάρχουν πιέσεις. Σε αυτές τις πιέσεις, εσείς πώς απαντάτε;

**ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ:** Σε ποιο;

**Α. ΚΩΣΤΑΝΤΑΤΟΣ:** Ως προς αυτό που σας ρώτησα προηγουμένως.

**ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ:** Εμείς δεν έχουμε πει να δοθεί ημερομηνία στην Τουρκία, αλλά βέβαια θα πρέπει να τακτοποιηθούν κάποια θέματα; Εμείς είμαστε από τους πρώτους που το λέμε.

**ΣΤ. ΡΑΚΙΤΖΗΣ (ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ-ΣΗΠΕ):** Κύριε Πρόεδρε, με την προτεινόμενη προσαρμογή των οπλικών συστημάτων δεν έχουμε για τη ΝΑΤΟϊκή δύναμη ταχείας αντίδρασης δημιουργία επιθετικών όπλων, όταν θα κληθεί σε περιοχές έξαρσης εθνικιστικών αποσχιστικών κινημάτων;

**ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ:** Όλα είναι δυνατά. Το θέμα είναι ότι κατά τη διαδικασία αποφασίζουν όλοι μαζί και θα πρέπει όλοι να συμφωνήσουν. Η γραμμή που έχουν οι περισσότεροι –και δεν λέω όλοι, γιατί δεν μπορεί να είναι όμοια για όλους– είναι πως όλα αυτά τα μέσα είναι μέσα για να βοηθηθεί η ειρήνη και κυρίως είναι μέσα επεμβάσεων για να προστατευθούν άμαχοι πληθυσμοί και να διευρυνθεί η δυνατότητα βοήθειας.

**Γ. ΠΙΤΤΑΡΑΣ (ΑΛΦΑ):** Κύριε Πρόεδρε, για τη λέξη «πίεση» που αναφέρθηκε προηγουμένως...

**ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ:** Έκανα ένα γλωσσικό σχόλιο, γιατί τότε θα ζούμε διαρκώς υπό πιέσεις! Όπως τότε που πήγα στην Αμερική και έκανα μια συζήτηση και με ρωτούσαν «πού σας πίεσαν;», «σε τι σας πίεσαν;». Ε, δεν με πιέζουν, δεν πιέζει κανένας τον άλλον, μιλάμε. Ελεύθερα μιλάμε.

**ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ:** Εμείς σας πιέζουμε, κ. Πρόεδρε;

**ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ:** Όχι, εγώ δεν το αισθάνομαι έτσι! Εσείς, έτσι το αισθάνεσθε; Γι' αυτό διατηρώ το χαμόγελό μου! Ευχαρίστησή μου να σας βλέπω.

**Γ. ΠΙΤΤΑΡΑΣ:** Η απόφαση της Ιεράς Συνόδου για το σχέδιο Ανάν αποτελεί πίεση για την κυβέρνηση;

**Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ:** Πίεση προς το Θεό!

**ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ:** Όχι, βέβαια.

**Γ. ΕΛΕΝΟΠΟΥΛΟΣ (FLASH):** Κύριε Πρόεδρε, μπορεί να μην κατάλαβα εγώ. Προηγουμένως, ο κ. Παπαχρήστος σας ρώτησε για το θέμα της ημερομηνίας έναρξης διαπραγματεύσεων. Είπατε, «όχι, δεν επηρεάζει».

**ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ:** Δεν επηρεάζει τι; Οσον αφορά το Κυπριακό;



**Γ. ΕΛΕΝΟΠΟΥΛΟΣ:** Την ημερομηνία για την έναρξη διαπραγματεύσεων ανάμεσα στην Τουρκία και την Ε.Ε. Επομένως, υπάρχει θέμα μετά τη σημερινή εξέλιξη, να βλέπουμε με ένα άλλο μάτι, όχι τόσο θετικό, το ζήτημα του προσδιορισμού ημερομηνίας έναρξης διαπραγματεύσεων.

**ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ:** Θα ήθελα να μην μπερδευτούμε σε επεξηγήσεις των επεξηγήσεων. Να είμαστε σαφείς και απλοί. Οι Ευρωπαίοι θέλουν να κλείσει το θέμα. Η Τουρκία θέλει να αρχίσει διαπραγματεύσεις. Είναι φυσικό ότι, όταν η Τουρκία λέει «θέλω να αρχίσω διαπραγματεύσεις» οι Ευρωπαίοι της λένε «κλείσε και αυτό το θέμα» μαζί με το Κυπριακό.

**Γ. ΕΛΕΝΟΠΟΥΛΟΣ:** Για συναντήσεις σας με τους ηγέτες στο περιθώριο των εργασιών της Συνόδου Κορυφής; Επίσης, για συνάντησή σας με τον Τούρκο Πρόεδρο Αχμέτ Σεζέρ;

**ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ:** Χθες, μίλησα επί μακρόν με τον Πρόεδρο Μπους και με τον Πρόεδρο Σεζέρ. Ήταν μια φιλική συζήτηση. Θα μιλήσω με όλους. Και όταν μιλώ, η συζήτηση δεν περιορίζεται σε εθιμοτυπικά του τύπου «καλημέρα» και λοιπά.

Σήμερα το πρωί, μίλησα πάλι με τον Πρόεδρο Σεζέρ. Ο κ. Σεζέρ επανέλαβε τη γνωστή στάση της Τουρκίας. Επανέλαβε ότι είναι πολύ σύντομο το χρονικό διάστημα να σχηματίσουν γνώμη σε σχέση με το Σχέδιο Ανάν. Μου είπε χαρακτηριστικά «είναι 150 σελίδες, πότε να προφτάσουμε να τις διαβάσουμε; Και γι' αυτό χρειαζόμαστε καιρό». Μου είπε ακόμη ότι ο κ. Ντενκτάς είναι άρρωστος και θα πρέπει να γίνει καλά. Μου επανέλαβε ότι όσον αφορά τον ευρωστρατό υπάρχουν και κάποια θέματα που δεν είναι και πολύ σοβαρά και μπορεί να λυθούν. Ήταν η φόρμουλα που είχαμε ακούσει από τον κ. Ερντογάν στην Αθήνα. Μου επανέλαβε ακόμη ο κ. Σεζέρ ότι θα πρέπει η Ε.Ε να δώσει ημερομηνία στην Τουρκία, γιατί πρέπει να βοηθήσει την αλλαγή και λοιπά. Εγώ, του εξήγησα ότι δεν μπορεί να τα θέλει όλα!

**Σας ευχαριστώ.**



